

Maar wij gelooven ook met Dr. Ritter, dat wij voor de toekomst van den godsdienst niet bekommerd behoeven te zijn. En ook niet voor de kerk, al spreekt men van haar smadelijk op de straten van Askelon, en dat niet zonder haar eigen schuld.

Houdt Christus zijne kerk in stand,

Zoo mag de hel vrij woeden.

Gezeten aan Gods rechterhand,

Zal Hij haar wel behoeden.

E.

Alzoo Voetius.

Vraag. Is het genoeg, dat de menschen zich des Zondags onthouden van hun gewonen arbeid?

Antw. Neen.

Vraag. Heiligen zij dan den Sabbath ter dege, die des Zondags niets doen, maar thuis ledig zitten, of voor hun deur een buurpraatje houden?

Antw. Neen.

Vraag. Zou het niet genoeg zijn dat een Christen bij zich zelve thuis God diende?

Antw. Neen.

Vraag. Wat wordt er dan meer vereischt?

Antw. Dat men op den Sabbath naarstiglijk kome tot het gehoor van Gods Woord, de Sacramenten gebruike, God den Heere openlijk aanroep, en den armen Christelijke handreiking doe.

Vraag. Bewijs dat men op den Sabbathdag naarstiglijk moet komen tot het gehoor van Gods Woord?

Antw. Hebr. 10 : 35 „En laat ons de onderlinge bijeenkomst niet nalaten, gelijk sommigen de gewoonte hebben.”

Vraag. Hoe zal men zich bereiden tot het gehoor des Woords?

Antw. Door het gebed, en door het onderzoeken van onze conscientie, belijdenis van onze zonden, vernieuwing van boetvaardigheid, enz.

Vraag. Welke zijn de particuliere oefeningen, die men des Zondags, behalve de publieke, moet waarnemen?

Antw. Gods Woord lezen, — Psalmen zingen, — het gepredikte Woord Gods bij zichzelf overdenken, met anderen daarvan spreken, de predikatie alzoo repeteeren, — voorts bidden, mediteeren, enz.

Vraag. Indien er nog wat tijd overig is, wat zal men dan doen: naar lichtvaardige, losse of wereldsche menschen zich begeven?

Antw. Geenszins.

Vraag. Naar wie dan?

Antw. Naar zieke en zwakke of oude lieden, om die te troosten, te sterken, te vermanen; ook naar gelegenheid aan hen, die niet ter kerk kunnen komen, iets mededeelen van hetgeen men dien dag gehoord heeft.

Zoo schreef Voetius in zijn Catechisatie over den Catechismus. Ook in onze dagen zeker nog de overweging waard. E.

Zondagsrust.

In Genève wordt sedert den 2den Oct. op Zondag niet één brief of courant door de posterijen aan huis bezorgd. Menschen die brieven of drukwerken op den Zondag willen ontvangen, moeten die van het postkantoor afhalen. Maar ook voor het afhalen van brieven staat het Geneefsch postkantoor niet den geheelen dag open, doch alleen van 8 uur voormiddag tot 12 uur 's middags.

Waarom kan zoo iets hier ook niet?

CORRESPONDENTIE.

Een missionair predikant.

In een ingezonden stukje van broeder G. in no. 47 dezer *Kerkbode* wordt ook mijn naam genoemd. Broeder G. maakte daarin bezwaar, dat ik op de gemeente-vergadering, welke op Dankdag voor de zending gehouden werd, onze kerken vergeleken had met de Geref. kerken in Engeland, Schotland en Amerika. Immers waren die kerken veel rijker dan de onze en konden voor de zending veel meer doen dan wij. Het was onbillijk, als van onze kerken evenveel verwacht werd als van die kerken in het buitenland.

In deze opmerking is iets waars. Over het algemeen zijn de Geref. kerken in Engeland, Schotland en Amerika rijker dan wij. Er behooren daar vele leden toe, die met aardsche goederen overvloedig gezegend zijn. Indien ik dan ook gezegd of bedoeld had, dat onze kerken evenveel of nog meer voor de zending moesten

over hebben dan zij, dan zou ik onbillijk zijn geweest. Maar ik heb dat noch bedoeld, noch gezegd. Ik heb alleen *vergelijkender wijze* en *naar evenredigheid* gesproken. En dan is het een feit, dat onze kerken *naar verhouding* veel minder voor de zending doen, dan onze zusterkerken in het buitenland. Als men van nabij de warme belangstelling heeft gadegeslagen, die door kleinen en grooten, armen en rijken, ouders en kinderen, jongelingen en jongedochters, predikanten en gemeenteleden, hoogleraren en studenten gesteld wordt in den arbeid der zending, dan is er maar voor één aandoening in onze ziel plaats, die van diepe beschaamdheid over onze ontrouw en nalatigheid.

Wat wij voor de zending doen, het mag eigenlijk geen naam hebben. En nu weet ik wel, dat men spoedig te veel hooi op de vork kan nemen en te veel lasten aan de gemeente opleggen kan. Ook stem ik toe, dat er veel gedaan en veel gegeven wordt, en dat de gemeente hier ter plaatse niet enkel op afkeuring maar in vele opzichten ook op een woord van lof en goedkeuring aanspraak heeft.

Maar toch geloof ik, dat er zonder noemenswaarde opoffering toch nog veel gedaan kan worden. Met geven is het een wonder ding. Het valt altijd mede. Van tevoren ziet men er vreeselijk tegen op, de een meer en de ander minder. Maar alle geven kost strijd. Houden is veel makkelijker en streelender. Daarom is geven eene kunst, eene heilige kunst, die men leeren, en altijd weer leeren moet, tot aan zijn dood toe. En sommigen helaas, leeren ze nooit.

Maar geven valt altijd mede. Als men gegeven heeft, is men even rijk als vóór dien tijd. Gewoonlijk blijkt van achteren, dat wij het best konden missen en dat wij er ons zelfs niets voor hebben behoeven op te offeren. Verkwisten — dat kost geld, maar geven, geven naar 's Heeren woord, met verstand, uit liefde tot God en den naaste, dat maakt niet arm!

Maar daar wil ik nu niet meer van zeggen. Ik eindig met een practisch voorstel. Laat broeder G. eens alle leden der gemeente, *die aangeslagen zijn in de vermogensbelasting*, uitnoodigen tot eene samenkomst; indien hij het verkiest, dan wil ik hem wel helpen en dan zullen wij saam de uitnoodiging verzenden. En op die samenkomst zullen wij allen die in de vermogensbelasting zijn aangeslagen, eens saam spreken over de zending, en onderling beraadslagen wat elk onzer daarvoor kan doen. Ik heb dan eene dubbele verwachting, ten eerste, dat het getal der gemeenteleden die aangeslagen zijn in de vermogensbelasting nog niet zoo bijster klein is, en ten tweede, dat wij jaarlijks een heel aardig sommetje bij elkaar konden brengen voor een missionair predikant.

En dan heb ik er nog eene verwachting bij. Als wij dan tot den kerkeraad kwamen en zeiden: ziet hier broeders, wat wij voor de uitzending van een leeraar kunnen bijdragen; gaat gij nu de gemeente in en ziet, wat gij bijeenzamen kunt — dan heb ik de vaste overtuiging, dat al onze leden zonder uitzondering volgen zullen, en zullen bijdragen naar vermogen, ja boven vermogen. Onze kleine burgers, onze handwerkstand, onze sigarenmakers, onze werklieden, onze dienstbaren, zij zullen niet achterblijven. Onze kinderen zullen zelfs nog iets van hunne spaarcenten afstaan.

Als de rijken vooropgaan, dan volgen de mindergegoeden vanzelf. Het is de *schuld* der door God gezegenden, als er weinig gegeven wordt. Zij moeten vooropgaan. Zij moeten hun roeping verstaan. Daartoe dient de *aristocratie* van stand en rang, van geld en van geest, opdat zij voorop ga en het volk leide. Het volk, ons goede, trouwe volk, het wil niet anders dan zó geleid worden; en dan doet het mede en doet gewoonlijk nog meer dan de rijken.

Is mijne verwachting te hoog gespannen? Het is mogelijk. Maar, waarde broeder G., laten wij het saam dan deze één keer, voor de zending, eens probeeren! Laten wij eens vooropgaan en dan eens zien, wie gelijk heeft. Neemt broeder G. mijn voorstel aan?

DR. BAVINCK.

Kerknieuws.

Beroepen: te Zalt-Bommel, Ds. C. S. Boss te Middelharnis; te Knijpe, Ds. L. G. Goris te Veenwoudsterwal; te Oosterland, Ds. C. Steketee te Bolnes; te Sneek, Ds. D. P. Koopmans te Ee; te Boxum, Ds. S. H. Groeneveld te Marrum.

Bedankt: voor Helder, Ds. J. van Haeringen te Katendrecht; voor Ten Post, Ds. B. Roorda te Burum; voor Hollandscheveld, Ds. J. C. Balhuizen te Sexbierum.

Aangenomen: naar Hoofddorp, Ds. A. de Vlieg te Renkum.